

ORTAOKUL MÜZİK DERSİ ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTAPLARININ KONULARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Damla Bulut
Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
GSEB, Müzik Eğitimi ABD
dbulut@nigde.edu.tr

Özet

Araştırmanın amacı, ortaokul müzik dersi öğretmen kılavuz kitaplarının konuları açısından değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda 5, 6, 7 ve 8. sınıf müzik dersi öğretmen kılavuz kitapları konuları açısından hem sınıflar düzeyinde ayrı ayrı, hem de tüm sınıflar birlikte bütün olarak incelenmiştir. Araştırmada veriler, literatür taraması ve doküman analizi yapılarak elde edilmiştir. Araştırma bulguları doğrultusunda, ortaokul müzik dersi öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan konuların çoğunlukla genel adlar ile ifade edildiği, bu adların ilgili içeriği tam olarak çağrıştırmadığı ve içerik ile örtüşmediği; her bir konunun bağımsız olarak ele alınıp konular arası bağın çok az sağlandığı, dolayısıyla konuların genel olarak birbirinin devamı nitelikte olmadığı ve birbirini tamamlayıcı özellik taşımadığı; konuların ilgili içerik ile yüzselsel olarak geçildiği ve ilgili içeriğin konulara yönelik tam öğrenmeyi gerçekleştiremeyeceği; benzer konuların farklı sınıflarda farklı adlar ile birebir yinlendiği; kuramsal konuların öğretimi açısından basitten-karmaşığa sıralı ve aşamalı bir sıra izlenmeye çalışıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ortaokul, Müzik Dersi, Öğretmen Kılavuz Kitabı.

ASSESSMENT OF SECONDARY SCHOOL MUSIC TEACHERS' GUIDEBOOKS IN THE SENSE OF THEIR TOPICS

Abstract

The aim of study is to assess the secondary school teachers' guidebooks in the sense of their topics. For this purpose, music teachers' guidebooks in classes 5, 6, 7 and 8 have been assessed in the sense of their topics at the level of classes individually and as a whole of classes. In the study, data has been obtained through literature search and document analysis. As a result of findings in the study, it is concluded that the topics in secondary school music teachers' guidebooks are generally reflected with "general names" and those names don't completely bring the related content to mind and don't match up with content, and that each topic is approached independently and the connection between the topics are rarely provided, accordingly, topics don't follow up and complete each other, and that topics are shallowly discussed with related content and related content does not ensure teaching, and that similar topics are repeated with different names in different classes, and that a consecutive and progressive method from simple to complex is performed in the sense of theoretical topics.

Key Words: Secondary School, Music Lesson, Teacher's Guidebook.

GİRİŞ

Eğitim-öğretim sürecinde, bireylerin davranış ve bilgilerini istendik yönde oluşturmak, geliştirmek ve değiştirmek için esas olan en önemli ve temel kavram öğrenmedir. Öğrenme; bilgi, beceri, strateji, inanç, tutum ve davranışların edimini ve değiştirilmesini kapsar (Schunk, 2009:1). Alıcı'ya göre (2011:8) öğrenmeden söz edebilmek için davranışlarda ortaya çıkan değişimin göreceli olarak kalıcı olması gerekmektedir. Dolayısıyla bireylerin öğrenmelerinin nitelikli ve kalıcı olması, öğrenme sürecinin niteliği ile doğru orantılıdır denilebilir.

Öğrenme sürecinde öğrencilerin öğrenme biçiminin bilinmesi, öğretmenin öğretimi planlamasını, eğitim hedeflerinin ve konunun yapılandırılmasını, iletişim araçlarının seçimini, çalışma gruplarının organizasyonunu ve öğrencilerin sorumluluklarını algılamalarının sağlanmasını etkiler (Ülgen, 1995:41). Bu süreçte öğretmenin öğrencinin ilgisini çekmesi, doğru yanıtlarını pekiştirmesi, yanlışlarını düzeltmesi, öğrencilere dönüt vermesi ve öğrencilerin etkin olarak öğretim sürecine katılmasını sağlaması beklenir (Gözütok, 2004:51). Bu beklentinin gerçekleşmesinde ders öğretim programı ve bu program doğrultusunda hazırlanan ders kitabının rolü büyüktür. Program, eğitim sürecinde bireye kazandırılmak istenen özellikleri, etkilice kazandırmaya yönelmiş bir izlencedir (Akkoyunlu ve diğerleri, 2008:79). Ders kitapları ise, örgün eğitim kurumlarında eğitim-öğretim faaliyetlerinin, belirlenmiş olan ders öğretim programının amacına uygun olarak yürütülmesini sağlayan; öğretmenlere, söz konusu programda ön görülen bilgileri aktarmada; öğrencilere, yeni bir bilginin edinilmesinde ve daha önceden edinilen bilgilerin pekiştirilmesinde kılavuzluk yapan; elde etme imkânı ve kullanımı kolay olan en önemli kaynaklardır (Bulut, 2011a:270). Bu kitaplar, eğitim hizmetlerinin vazgeçilmez araçları olarak, insan kaynaklarının niteliğinin geliştirilmesinde, öğretmenler, fiziki olanaklar ve eğitim programları kadar önemli bir yere sahiptirler. Bu nedenle bir derste temel alınacak kitapların bilinçli bir şekilde seçilmesi ve kullanılması gelecek kuşakların istenilen şekilde yetiştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır (Ceyhan ve Yiğit, 2003:25). Ders kitaplarının hem öğretmen hem de öğrenci açısından öğretime sağladığı katkı, kitap seçiminin önemini daha da arttırmaktadır. Bir ders kitabının ayrıca öğrenmeyi kolaylaştırma, çalışma, öğrenilenleri gözden geçirme gibi işlevleri de vardır. Diğer taraftan kitap yoluyla öğrenci, öğretmenin anlattıklarını istediği zaman, istediği yerde ve istediği tempoda tekrar etme fırsatına sahip olur (Kılıç, 2005:43). Ders kitabı öğrencinin bir kazanım ile ilgili temel bilgileri edinmesini, bilgi, iş ve işlemleri belirli bir sıra içinde öğrenmesini sağlayacak yapı ve içerikte hazırlanır. İçerik, öğrencinin bir yetişkinin yardımı olmadan da okuyarak anlayabileceği ve öğrenebileceği ayrıntı ve yapıda sunulur (MEB, 2013:3).

Bir öğretim programının etkin kullanımı ve başarıya ulaşması, taşıdığı temel felsefeye, genel ve özel amaçlarına, programı uygulayan öğretmenlerin yeterliklerine, öğrencilerin algı ve ilgi düzeylerine, programa paralel olarak hazırlanan ders, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitaplarının niteliğine bağlıdır (Göçer, 2011:155). Kaptan'a göre bir programın uygulamadaki başarısı için programın felsefesi, amacı, hedefleri, stratejisi, öğretmenlerin yetiştirilmesi, sınıf düzeni, donanımı ve bunların kullanımı, ders kitapları, öğretmen ve öğrenci kılavuzları, değerlendirme envanterleri bakımından bütünlük içinde planlanmalı ve yürütülmesi sağlanmalıdır (Demirbaş ve Yağbasan, 2002:1).

Her tür örgün eğitim alanında olduğu gibi örgün müzik eğitiminin de örgün olmayan müzik eğitiminden daha düzenli, daha planlı ve daha yöntemli; daha etkili, daha verimli ve daha nitelikli olması beklenir. Dolayısıyla, böyle bir müzik eğitimi herhangi bir yerde, rastgele ortamlarda, gelişmiş etkinlikler ile yürütülemez. Belli yerlerde, belli ortamlarda, belli konularda, belli aşamalarda, belli kurumlarda, belli nitelik ve nicelikteki elemanlarca oluşturulup yürütülen belli programlarla yürütülmesi gerekmektedir (Uçan, 2005:60). Böylesi bir program ile yürütülen, nitelikli bir müzik öğretimi, içeriği müzik dersi öğretim programı doğrultusunda hazırlanmış, bilgileri sistematik olarak sunan, öğrencinin daha önceden öğrendiği bir bilgiyi istediği zaman tekrar etmesine ve öğrencinin kendi kendine bağımsız olarak çalışabilmesine fırsat veren nitelikli müzik ders kitaplarıyla gerçekleştirilmelidir (Bulut, 2011b:2). Dolayısıyla müzik ders kitapları geçmişten gelen müziksel birikimimizi insanımızın, toplumumuzun ve ülkemizin gereksinimlerine göre yeniden biçimlendirerek, uyarlayarak, ya da bezeyerek yarına taşıyan bir uygarlık köprüsü durumunda (Aydoğan, 2004:543) olmalıdır.

Cumhuriyet döneminden pek çok değişim geçiren ilköğretim müzik dersi öğretim programı, son olarak 2006 yılında yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda hazırlanmış ve MEB İlköğretim Genel Müdürlüğüne teşkil edilen Müzik Özel İhtisas Komisyonu tarafından geliştirilerek 2007-2008 öğretim yılı itibarıyla de yürürlüğe girmiştir. Bu programın vizyonu, öğrencilerin müziği etkinlikler aracılığıyla yaşayarak hayatlarının ayrılmaz bir parçası hâline getirmelerine ve müzik yoluyla;

- Kendisi ve çevresiyle barışık,
- Ulusal ve uluslararası kültürleri tanıyan,
- Vatan ve millet sevgisine sahip,
- Çevresindeki olaylara, değişim ve gelişmelere duyarlı,
- Güzel sanatların her türüne açık,
- Mutlu, kişilikli ve öz güvenli bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır (MEB, 2007: 4-5).

Söz konusu program ile ilköğretim müzik derslerinde ders kitabı uygulaması kaldırılmış, yerine yardımcı kaynaklar olarak Öğretmen Kılavuz Kitabı (ÖKK) ve Öğrenci Çalışma Kitabı (ÖÇK) getirilmiştir*. Bu kitaplardan biri olan ÖKK; konu, öğrenme alanı, kazanım, etkinlik, diğer dersler ile ilişkilendirme, süre, araç ve gereçler, ders öncesi hazırlık ve ölçme ve değerlendirme boyutlarından oluşmaktadır. İlgili boyutlar içerisinde müzik öğretimiyle öğrencilere kazandırılmak ya da onlarda geliştirilmek istenen hedefler ve hedef davranışlarla ilgili, tutarlı ve kenetli olarak öğretim sürecinde ele alınması, işlenmesi, üzerinde durulması ve öğrenciye kazandırılması gereken müziksel bilgiler olan içerik-konular (Uçan, 2005:63) boyutu, müzik öğretiminin istenen hedeflere ulaşması açısından büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla bu kitaplardaki konuların müzik öğretimi sürecindeki niteliği ve işlevselliği, öğrencilere nitelikli bir müzik öğretimi verilebilmesinin bir ön şartıdır denilebilir. Söz konusu kitaplardaki konuların müzik öğretimi sürecindeki niteliğinin ve işlevselliğinin değerlendirilmesi ise nitelikli bir müzik öğretim sürecinin sağlanabilmesi için bir gerekliliktir.

Bu gereklilik doğrultusunda araştırmamızın amacı, ortaokul müzik dersi ÖKK'nın konuları açısından değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda 5, 6, 7 ve 8. sınıf müzik dersi ÖKK, konuları açısından hem sınıflar düzeyinde ayrı ayrı, hem de tüm sınıflar birlikte bütün olarak incelenmiştir.

YÖNTEM

Araştırma betimsel nitelikte bir alan araştırmasıdır. Araştırmanın evrenini MEB İlköğretim Genel Müdürlüğüne teşkil edilen Müzik Özel İhtisas Komisyonu tarafından geliştirilerek 2007-2008 öğretim yılı itibarıyla de yürürlüğe giren, 222 sayılı ilköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik sonucu getirilen yenilikler doğrultusunda düzenlenerek 2012-2013 öğretim yılı itibarıyla yeniden basılan ortaokul (ilköğretim 5, 6, 7 ve 8. sınıf) müzik dersi yardımcı kaynakları, örneklemini ise belirtilen kaynaklardan olan ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf ÖKK oluşturmaktadır.

Araştırmada konunun kuramsal temellerinin oluşturulması aşamasında literatür taraması yapılmıştır. Bunun yanında doküman analizi yapılarak ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf müzik dersi ÖKK'nda yer alan konuların adları, bu adların ilgili içeriği çağrıştırmaya ve içerik ile örtüşme durumu, konular arası ilişki, konuların ilgili içerik ile tam öğrenmeyi gerçekleştirme durumu ve konuların öğretim açısından ele alınış biçimi değerlendirilmiştir.

Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi "Ortaokul Müzik Dersi ÖKK'nın Konuları Açısından Değerlendirilmesi Nasıldır?" olarak tespit edilmiştir.

Alt Problemler

Araştırmanın problem cümlesinin çözümüne yardımcı olacak alt problemler;

1. Ortaokul 5. sınıf müzik dersi ÖKK'nın konuları açısından değerlendirilmesi nasıldır?
 2. Ortaokul 6. sınıf müzik dersi ÖKK'nın konuları açısından değerlendirilmesi nasıldır?
 3. Ortaokul 7. sınıf müzik dersi ÖKK'nın konuları açısından değerlendirilmesi nasıldır?
 4. Ortaokul 8. sınıf müzik dersi ÖKK'nın konuları açısından değerlendirilmesi nasıldır?
- şeklinde belirlenmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırma bulguları tablolar oluşturularak yorumlanmıştır.

*2012 yılında 222 sayılı ilköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik sonucu getirilen yenilikler doğrultusunda eğitim 4+4+4 olmak üzere 12 yıl zorunlu hale getirilmiştir (MEB, 2012a). Öğrencilerin öğrenim gördüğü birinci 4 yıl (1, 2, 3, 4. sınıflar) ilköğretim, ikinci 4 yıl (5, 6, 7, 8. sınıflar) ortaokul ve üçüncü 4 yıl (9, 10, 11, 12. sınıflar) ise lise şeklinde isimlendirilmiştir (MEB, 2012b). Bu sistem dâhilinde müzik dersleri incelendiğinde; ilk 4 yılı ve ikinci 4 yılı kapsayan müzik derslerinin yürütülmesinde esas alınan ders öğretim programında bir değişiklik olmadığı, hâlen ilköğretim müzik dersi öğretim programı (1-8. Sınıflar) olarak uygulandığı, ÖKK'nın ise yine ilköğretim ÖKK şeklinde aynı isimle ancak farklı yazarlar tarafından yeniden ele alındığı görülmüştür.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde ortaokul 5. sınıf ÖKK'nın konularına ilişkin bulgular tablolar oluşturularak yorumlanmıştır.

Tablo 1: Ortaokul 5. Sınıf ÖKK'nın Konuları

Konu	Konu İçeriği
1. İstiklâl Marşı	İstiklâl Marşı'nı söylerken yapılması ve yapılmaması gerekenler ile ilgili bilgiler verilmesi, 3 vuruş uzatılan heceler ve nefes yerlerinin işaretlenmesi, pianissimo, mezzoforte gürlük terimlerinin anlaşılmasının sağlanması
2. Ses Nasıl Oluşur?	Sesin oluşumunun farklı örnekler ile açıklanması, çalışma kitabında yer alan 1. etkinlikte sesin oluşumu ile ilgili boşlukların doldurulması
3. Müzikte Yeni Sesler, Yeni Notalar Öğreniyorum	Fa, sol, la notalarının hatırlanması, re, mi notalarının, ikilik nota değerinin, 8'lik sus değerinin, dolap ve bitiş işaretlerinin ve "Müzik Sevgisi" adlı şarkının öğretimi
4. Ezgiler Çalışıyorum	Re, mi, fa, sol, la seslerini çalgı ile seslendirilmesi, "Masal" adlı şarkının söylenmesi ve çalınması, şarkının notalarının incelik-kalınlık özelliklerine göre grafiklendirilmesi, notaları üzerinde seslerin uzunluk ve kısalıklarının işaretlenmesi
5. Belirli Gün ve Haftalar	Bilinen belirli gün ve haftaların yazımı eksiklerin tamamlanması, "Ata'm" şarkısının sözlerinin okunması ve sözlerin ne anlatmak istediğinin konuşulması, şarkının kulaktan yansılama yoluyla öğretimi, hangi belirli gün ve haftalarda söylenmesi gerektiği ile ilgili öğrenci görüşlerinin alınması, Çanakkale Zaferi hakkında bilinenlerin konuşulması, yanlış ve eksik bilgilerin düzeltilmesi, türkünün sözlerinin okunması ve sözlerin ne anlatmak istediğinin konuşulması, türkünün kulaktan yansılama yoluyla öğretimi, blok flüt ile çalınması, hangi belirli gün ve haftalarda söylenmesi gerektiği ile ilgili öğrenci görüşlerinin alınması, "Cumhuriyet" marşının sözlerinin okunması ve Cumhuriyet yönetimi ile ilgili bilgi aktarımı, marşın kulaktan yansılama yoluyla öğretimi, hangi belirli gün ve haftalarda söylenmesi gerektiği ile ilgili öğrenci görüşlerinin alınması
6. Farklı Ritimler, Farklı Ezgiler	5/8'lik aksak ölçünün hatırlanması, 7/8'lik ve 9/8'lik aksak ölçünün öğretimi, "Ha Buradan Aşağı" adlı 7/8'lik, "Dere Geçit Vermezse" adlı 9/8'lik ve "Uzun Uzun Kavaklar" adlı 5/8'lik türkünün kulaktan yansılama yoluyla öğretimi
7. Müziklerde Hız ve Gürlük	Müziğin belirtilen hız terimlerine göre çalınıp söylenmesi gerektiğinin anlatılması, orta hız (moderato) hakkında bilgi verilmesi ve dizek üzerinde yazıldığı yerin belirtilmesi, müziğin belirtilen gürlük terimlerine göre çalınıp söylenmesi gerektiğinin anlatılması, orta gürlük (mezzo forte) hakkında bilgi verilmesi ve dizek üzerinde yazıldığı yerin belirtilmesi, orta gürlükte çalınıp söylenen "Güzel Anadolu" ve "Madımak" adlı şarkıların kulaktan yansılama yoluyla öğretimi
8. Ritim Oluşturulum	Bilinen nota değerlerinden oluşan ritim kalıplarının farklı vücut hareketlerini kullanarak çalımı, bilinen nota değerlerini içeren 2/4'lük, 4/4'lük 4 veya 8 ölçülük ritim kalıpları oluşturulması, basit ritim çalgıları ile oluşturulan ritim kalıplarına eşlik edilmesi, "Oturmuş Kapıya" ve "Dağı Duman Olanın" adlı türkülerin kulaktan yansılama yoluyla öğretimi, türkülerin notalarının altına ritim kalıbı yazılması ve türkülerin bu ritim kalıplarına uygun söylenmesi
9. Farklı Müzik Türlerini Tanıyalım	Her müziğin bir türünün olması gerektiğinin belirtilmesi, farklı türlerde örnek müzikler dinlenmesi ve bu müziklerin hissettirdikleri hakkında konuşma, yazma ve resimleme, "Şeftali Ağaçları" ve "Drama'nın İçinde" adlı farklı yörelere ait türkülerin kulaktan yansılama yoluyla öğretimi
10. Atatürk ve Müzik	Atatürk'ün sanata ve sanatçıya verdiği önemi anlatan örnek sözlerle ilgili duygu ve düşüncelerin paylaşılması, bilişim teknolojileri kullanılarak yapılan Atatürk'ün sanata ve sanatçıya verdiği önem ile ilgili araştırmaların paylaşımı, Atatürk'ün müzikle ilgili bir anısı ile ilgili duygu ve düşüncelerin paylaşılması, Atatürk'ün dinlemeyi ve söylemeyi sevdiği çeşitli müzik türlerinden örnekler verilmesi, Atatürk'ün sevdiği "Manastır" ve

	“Vardar Ovası” adlı türkülerin kulaktan yansılama yoluyla öğretimi
11. Ezgiler Yazıyorum	Şarkıların nasıl bestelendiği konusunda bilgi verilmesi, şiir yazılması ve şiirin hecelerinin sürelerini belirtici işaretlerin yazımı ile ilgili bilgi verilmesi, bilinen notalardan ve nota değerlerinden oluşan 2/4'lük veya 4/4'lük ölçü sayısı en az 4 en fazla 8 ölçülük şarkı bestelenmesi, bestelenen ezginin basit ritim çalgıları eşliğinde söylenmesi
12. Şarkılarda Bölümler	İki bölümlü “Kuş Uçar” veya başka bir örnek şarkıyı dinleme veya söyleme, müzik eserlerinde birbirine benzeyen ya da farklı olan bölümlerin bulunduğu anlatılması, dinlenen şarkıların iki bölümlü olduğunun, bu bölümlerin “A” ve “B” bölümü olarak gösterildiğinin belirtilmesi, “Kuş Uçar” adlı şarkının kulaktan yansılama yoluyla öğretimi, şarkının bölümlerine dikkat çekilmesi ve her bölümün farklı ritim çalgısı ve beden hareketleri ile seslendirilmesi, “Okul Sevgisi” adlı şarkının kulaktan yansılama yoluyla öğretimi, şarkının bölümlerine dikkat çekilmesi ve her bölümün farklı ritim çalgısı ve beden hareketleri ile seslendirilmesi
13. Müzik Arşivi Oluşturalım	Dinlenen müziklere ulaşma yollarının ve yapılan araştırma sonunda oluşturulan bireysel müzik arşivinin paylaşımı, “Çayır Çimen Geze Geze” türküsünün kulaktan yansılama yoluyla öğretimi

Tablo 1. incelendiğinde, ortaokul 5. sınıf ÖKK’nda toplam 13 konu bulunduğu görülmektedir. Bu konuların adları sırasıyla: İstiklâl Marşı, Ses Nasıl Oluşur?, Müzikte Yeni Sesler, Yeni Notalar Öğreniyorum, Ezgiler Çalıyorum, Belirli Gün ve Haftalar, Farklı Ritimler, Farklı Ezgiler, Müziklerde Hız ve Gürlük, Ritim Oluşturalım, Farklı Müzik Türlerini Tanıyalım, Atatürk ve Müzik, Ezgiler Yazıyorum, Şarkılarda Bölümler, Müzik Arşivi Oluşturalım şeklindedir. Konuların çoğunlukla genel adlar ile ifade edildiği, Ses Nasıl Oluşur?, konusu dışında kalan diğer konu adlarının ilgili içeriği tam olarak çağrıştırmadığı ve içerik ile tam olarak örtüşmediği söylenebilir. Bunun yanında kitapta yer alan her bir konunun bağımsız olarak ele alındığı, konular arası bağın sadece Müzikte Yeni Sesler, Yeni Notalar Öğreniyorum ve Ezgiler Çalıyorum adlı konularda önceki konuda öğretilen notaların sonraki konuda çalımı şeklinde çok az oranda sağlandığı dikkat çekicidir. Dolayısıyla konuların birbirinin devamı nitelikte olmadığı ve birbirini hazırlayıcı-tamamlayıcı özellik taşımadığı söylenebilir. Ayrıca konuların, ilgili içerik ile yüzselsel olarak geçildiği ve böyle bir içerik ile konulara yönelik tam öğrenmenin gerçekleştirilmesinin mümkün olamayacağı düşünülmektedir. Kuramsal konuların öğretimi açısından az da olsa basitten-karmaşığa sıralı ve aşamalı bir sıra izlenmeye çalışıldığı gözlenmiştir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde ortaokul 6. sınıf ÖKK’nın konularına ilişkin bulgular tablolar oluşturularak yorumlanmıştır.

Tablo 2: Ortaokul 6. Sınıf ÖKK’nın Konuları

Konu	Konu İçeriği
1. Millî Marşımız	İstiklâl Marşı’nın sözlerinin yazılması ve şiir olarak doğru okunması, sözler üzerinde nefes yerlerinin belirtilmesi, şiirin müzik cümlelerine bölünerek okunması, Marşın CD’den dinletilmesi, nefes yerlerini belirten tablo gözetilerek CD ile birlikte söylenmesi, Marşı seslendirirken hissedilen duygu ve düşüncelerin paylaşımı
2. Müziğin Dili	Dizi kavramı hakkında bilgi verilmesi, Do dizisinde henüz öğrenilmeyen notalara dikkat çekilmesi, çıkıcı ve inici dizilerin dizek üzerinde gösterimi, öğrenilen yeni notaların isimlerinin ilgili nota altlarına yazımı, kalın do ince do farklılığının algılatılması, dizek üzerinde yazılan çıkıcı ve inici dizilerin kendi çalgı ile seslendirilmesi, Do dizisi seslerinden oluşan “Üç Şey” adlı şarkının seslendirilmesi

3. On Altılık Notalar	Farklı vuruşları temsil eden şekillerden oluşmuş tablodaki sayışmanın ritmik olarak tekrarı, tablodaki şekillere göre alkış ile ritim tutulması, farklı ritimlerde oluşturulmuş kartların rastgele dizilmesi ve ortaya çıkan tartımın el çırparak seslendirilmesi, ritim kartları üzerindeki numaralara göre kartları sıralayarak “İğne Battı” adlı sayışmanın tartımının oluşturulması, sayışmanın oluşan tartımının el çırparak ve sözleri söylenerek seslendirilmesi, tartım kalıbı seslendirilirken on altılık notalarda sıraya vurulması, “Bahçeye İndim ki” ve “Malatya” adlı türkülerin on altılık notalara dikkat edilerek seslendirilmesi, 8 ölçü içerisinde gösterilen notaların isimlerinin, süre değerleri ve vuruş sayılarının yazılması
4. Atatürk	Atatürk’ü konu alan ve bilinen marş ve şarkılardan örnekler verilmesi, “Ata’m” marşı ve “Atatürk’ü Anış” şarkılarının dinletilmesi ve sözlerinin okutulması, bu marş ve şarkıda anlatılmak istenenin sorulması, CD veya mp3’ten dinletilmesi, dinletilen ezgilerin hız ve gürlük farklılıklarını tespit için hız ve gürlük terimleri hakkında bilgi verilmesi, dinletilen marş ve şarkının hissettirdiği duyguların sorulması, hız ve gürlük durumlarına dikkat çekilmesi ve şarkıların bu terimlere uygun çalınıp söylenmesinin şarkının anlamını pekiştirdiğinin anlatılması, “Ata’m” marşı ve “Atatürk’ü Anış” şarkılarının kulaktan yansılama yöntemiyle öğretilmesi, hız ve gürlüklerine uygun şekilde söylenmesi, 10 Kasım Atatürk haftası ile ilgili bir marş veya şarkı bulunmasının, bulunan marş veya şarkının hız ve gürlük basamaklarının etkinlik kitabındaki ilgili boşluğa yazılmasının ödev olarak verilmesi
5. Hece Bağı	Tarzanın bağırışının taklidi, bu bağırışın bir ezgisi olduğuna dikkat çekilmesi ve bağırışın notalarının tahtaya yazılması, bağırışın tek bir “A” harfi ile nasıl seslendirileceğinin sorulması, notaların birbirine bağlanması için ne gerektiğine ilişkin tartışma yapılması, hece bağı çizimin beklenmesi, “Silifke’nin Yoğurdu” adlı türkünün hece bağı olmadan tahtaya yazılması, hece bağı ile ilgili bilgiler verilmesi, türkünün bona ve solfejini yapılması, türkünün notalarının altına hece bağlarının çizilmesi, türkünün incelenmesi ve seslendirilmesi, çalışma kitabında hece bağları belirtilen iki ezginin blok flüt ile çalınması, “Mavi Yeleğin Oğlan” ve “Cilveloy” adlı türkülerin hece bağlarına dikkat ederek seslendirilmesi
6. Müzikte Çok Seslilik	Kanon hakkında bilgi verilmesi, nasıl yapıldığının örneklenmesi, “Çok Çalışkan Olmalıyız” şarkısının kulaktan yansılama yöntemiyle öğretilmesi ve kanon olarak birkaç kez tekrar edilmesi, çalınacak “Sağlık” şarkısı hakkında ve kanon seslendirebilmek için gerekenler hakkında bilgi verilmesi ve blok flüt ile parmak egzersizlerine geçilmesi, öğrencilerin iki gruba ayrılarak çalacakları yerlerin gösterilmesi ve birkaç kez pekiştirilmesi, “Sağlık” şarkısının önce birlikte sonra çok sesli olarak seslendirilmesi
7. Yurdumuzdaki Müzik Türleri	Yurdumuzda bulunan müzik türlerinin sorulup tahtaya yazılması ve eksiklerin öğretmen tarafından tamamlanması, Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çok sesli Türk müziğinin doğuşu ve genel özellikleri hakkında bilgi verilmesi, çalışma kitabındaki müzik türlerine ilişkin oyunun kitap üzerinde yaptırılması, “Süt İçtim” türküsünün söylenmesi, çalgı ile çalınması, öğrencilerin eserin türünü yazmaları ve düşüncelerini yazılı olarak belirtmeleri, çalgı ile eşlik edilerek “Kapat Gözlerini” şarkısının seslendirilmesi, öğrencilerin eserin türünü yazmaları ve düşüncelerini sözlü olarak belirtmeleri, çalgı ile eşlik edilerek “Samanyolu” şarkısının seslendirilmesi, öğrencilerin eserin türünü yazmaları ve düşüncelerini sözlü olarak belirtmeleri, çalgı ile eşlik edilerek “Yollarda Aradım İzlerini” şarkısının seslendirilmesi, öğrencilerin eserin türünü yazmaları ve düşüncelerini görsel olarak belirtmeleri, “Süpürgesi Yoncadan” türküsünün veya 2-3-4 sesli olarak yazılmış herhangi bir çok sesli Türk müziği eseri dinletilmesi öğrencilerin eserin türünü yazmaları ve düşüncelerini sözlü olarak belirtmeleri, öğrencilerin müzik türleri hakkında öğrendiklerini yazmalarının istenmesi
8. Müzik ve Dans	“Çağrı” adlı şarkının yansılama yoluyla öğretilmesi, şarkının A bölümünün farklı B bölümünün farklı bedensel hareketler ile tamamlanması ve bunun tekrarı, farklı

	ezgiler olan A ve B bölümlerinin anlaşılması için ritim çalgılarıyla gruba ayrılma ve “Kahraman” adlı şarkının kulaktan yansılama yoluyla öğretimi, ritim çalgılarıyla farklı bölümlerin farklı çalgılar ile çalınması
9. Ritim Kalıbı İle Eşlik	Tahtaya dörtlük, sekizlik ve on altılık notalardan oluşan kalıplar yazılması, bu kalıpların altına ritimlerine uygun şehir isimlerinin yazılması, örnek ritim kalıbının her heceye bir alkış gelecek şekilde seslendirilmesi ve farklı ritim kalıpları ile benzer birkaç örnek yapılması, noktalarla verilen ritim kalıbının notalarının yazımı, uygun şehir isimlerinin yazımı ve alkış ile seslendirme, çalışma kitabındaki noktalarla verilen ritim kalıbının incelenmesi ve altında yer alan tartımlardan hangisi ile eşleştiğinin buldurulması ve alkış ile seslendirilmesi, “Karlı Dağlar” şarkısının öğretimi, şarkı seslendirilirken doğaçlama eşlik yapılması, kitap üzerinde ritim kalıbı oluşturulması ve şarkıya oluşturulan ritim kalıbı ile eşlik edilmesi, “Akvaryum” şarkısının kitap üzerinde ritim kalıbı oluşturulması ve şarkıya oluşturulan ritim kalıbı ile eşlik edilmesi
10. Uzatma Bağı ve Çoğaltma Noktası	Uzatma bağı ve çoğaltma noktası konuları ile ilgili bilgiler verilmesi, çalışma kitabında verilen ritim kalıplarının ve nota sürelerinin incelenmesi, altındaki sembollerin farklı renkteki kalemlerle işaretlenmesi, uzatma bağı ve çoğaltma noktasına dikkat ederek “Ezgi” ve “Neşeli Günler” adlı şarkıların ve “Sazıma” adlı türkünün seslendirilmesi
11. İnsan Sesinin Oluşumu	İnsan sesinin nasıl oluştuğu sorularak bilgi paylaşımının sağlanması, sınıfa getirilen balonların şişirilmesinin ve ağız kısmını iki ucundan gerdirerek havanın boşaltılmasının ve ses çıkarılmasının istenmesi, duyulan sesin oluşumunun tartışılması, sesin oluşumunun verilen örnek ile ilişkilendirilmesi, parmakların ses tellerine konarak ses çıkarılması ve titreşimin hissedilmeye çalışılması, sınıfa getirilen telli çalgının herhangi bir telinin veya hazırlanan tahta üzerine gerilmiş olan lastiğin titreştirilmesi, telin titreştiği sürece sesin oluştuğunun, titreşimin bitmesiyle de sona erdiğinin gözlenmesi, sesin oluşumu için gerekli organların sorulması ve bu konuda bilgi verilmesi, görselden yararlanarak sesin oluşumunun anlatılması, etkili ve güzel konuşmanın sağlıklı bir sesle ve doğru bir nefesle olduğunun vurgulanması, diyafram nefesi hakkında bilgi verilmesi, konunun diğer dersler ile ilişkisinin hatırlatılması, çalışma kitabındaki kelime bulma oyununun oynatılması, “Yurdumda” şarkısının kulaktan öğretme yöntemiyle öğretilmesi, insan sesinin oluşumu ile ilgili öğrenilenlerin düşünülerek şarkının söylenmesi
12. Atatürk ve Müzik	Atatürk’ün müzik ile ilgili düşüncelerinin sorulması, bu düşüncelerin vurgulanması ve bu düşünceler ışığında yapılan çalışmaların örnekler ile açıklanması, verilen bilgiler ışığında Atatürk ve müzik hakkında öğrenilenlerin paylaşımı ve tamamlayıcı bilgiler ile eksiklerin giderilmesi, bir sonraki derse Atatürk’ün Türk müziğine ilişkin görüş ve düşünceleri hakkında araştırma yapmalarının ve çalışma kitabında 2. etkinliğin b bölümündeki boşluğa yazmalarının ödev olarak verilmesi, Atatürk’ün müziğe ve sanatçıya verdiği değerlerin örneklerle (müzik için söylemiş olduğu sözlerle) ifade edilmesi, yapılan araştırma sonucunda çalışma kitabında 2. etkinliğin b bölümündeki boşluğa yazılanların okunması, Atatürk’ün sevdiği türkülerden “Bilâl Oğlan” ve “Bülbülüm” türkülerinin dinletilmesi ve kulaktan yansılama yoluyla öğretilmesi
13. 6/8’lik Şarkılarla Dans Edelim	Barış Manço’nun 6/8’lik “Unutamadım” şarkısının CD’den dinletilerek 6/8’lik ölçünün ve kuvvetli zamanlarının hissedilmesinin beklenmesi, 6/8’lik ölçü hakkında bilgi verilmesi ve farklı devinimler ile hissedilmesinin sağlanması, “Unutamadım” şarkısının kulaktan öğretimi, öğrencilerin gruplara ayrılarak bireysel ve grup olarak şarkıya uygun kendi danslarını yaratmalarının istenmesi, tahtaya yazılan ritim kesitleri üzerinde ölçülerin belirtilmesinin istenmesi, “Ezgi” adlı 6/8’lik ezginin tahtaya yazılması, altına 6/8’lik vuruşları temsil eden ok işaretlerinin çizimi, ok işareti üzerinde bulunan her bir çentiğin bir sekizlik notayı temsil ettiğinin ifade edilmesi, notaların isimlerinin bu çentikler üzerinde gösterilmesinin istenmesi, notalar yazıldıktan sonra ok işaretlerine uyararak 6/8’lik ölçünün vurdurulması ve

	ezginin bonasının yapılması, ezginin solfejini yapılması ve blok flüt ile çaldırılması, “Dere” adlı şarkının ölçü çizgilerinin çizilmesinin istenmesi ve şarkının seslendirilmesi, “Üç Alma” ve “Okula Başladık” adlı şarkıların seslendirilmesi, öğrencilerin gruplara ayrılarak şarkılara uygun biçimde kendi danslarını yaratmaları, yaratılan dansların sınıfta sergilenmesi ve en güzel dansın seçilerek ödüllendirilmesi
14. Atatürk’ün Müzik Sevgisi	Atatürk’ün müzik ile ilgili söylediği sözler hakkında yapılan araştırmaların paylaşımı, Atatürk’ün sevdiği türkü ve şarkı örneklerini içeren CD veya mp3 çalardan müzikler duyurulması, Atatürk’ün Türk müziği ile ilgili 1 Kasım 1934’te Mecliste yaptığı konuşmanın yer aldığı metnin okutulması, bu metinden anlaşılanların belirlenmesi için örnek sorular sorulması ve düşüncelerin paylaşımı, çalışma kitabı 1. etkinlikte yer alan metne göre verilen boşlukların doldurulması, Atatürk’ün müziğin farklı türlerine olan ilgisinden bahsedilmesi, dinlemeyi ve söylemeyi sevdiği müziklerden örnekler verilmesi, “Atatürk” adlı şarkının notaları ile seslendirilmesi, “Vardar Ovası” ve “Manastır” türküsünün sözlerinin çalışma kitabındaki ilgili etkinlikte bulunan boşluğa yazılması ve türkülerin kulaktan yansılama yoluyla öğretilmesi
15. 5/8’lik Şarkılar	“Ben Seni Sevdiğimi Dünyalara Bildirdum” adlı 5/8’lik türkünün dinletilmesi, dinlerken alkış ile tempo tutulmasının istenmesi ve ritmin hissettirilmesi, çalışma kitabı 2. etkinlikte yer alan ezginin ölçülerinin kitap üzerinde çizdirilmesi, örnek ritim kalıplarının ölçülerinin yazılmasının istenmesi, “Yenice Yolları” türküsünü ve “Sevgi Çiçekleri” şarkısının seslendirilmesinin sağlanması, sınıf düzeyine göre blok flüt ile çaldırılması
16. Sesin Değişimi	Mutasyon dönemi hakkında bilgi verilmesi ve bu değişimin erkek ve kızlarda nasıl ve ne zaman başladığının anlatılması, bu dönemde seste olabilecek değişikliklerin ve ses sağlığı için alınması gereken önlemlerin vurgulanması, konu ile ilgili olarak Fen ve Teknoloji dersi ile ilişki kurulması, bu dönemde çocuklarda bedensel ve ruhsal olarak ne gibi değişimlerin olduğunun sorulması ve konuya ilişkin bilgi ve düşüncelerin paylaşımı, ses kayıtlarından şarkı söyleyen çocuk korosu ve yetişkin korosundan örnek müzikler dinletilmesi, dinlenen seslerin hangi yaş grubu bireylere ait olduğunun tahmin edilmesinin istenmesi, mutasyon döneminde olan bir kişi ile olmayan bir kişinin seslerinin farklı olabileceğinin ifade edilmesi
17. Marşlar	Bilinen marşların isimlerinin sorulması ve tahtaya yazılması, bu marşlardan en çok bilinenlerden bir kaçının sınıfla birlikte öğretmenin çalgısı eşliğinde söylenmesi, marşlar seslendirilirken dikkat edilmesi gereken doğru tempo ve gürlükle söylemenin önemini vurgulanması, “Cumhuriyet Marşı”nın notalarının tahtaya yazılması, marşın sözlerinin şiir olarak okutulması, solfeji yapıldıktan sonra marşın söylenmesi ve çalgı ile seslendirilmesinin sağlanması, “Cumhuriyet Marşı” seslendirilirken neler hissedildiğinin sorulması ve bunların paylaşımı, “Gençlik Marşı”nın notalarının tahtaya yazılması, marşın doğru bir şekilde hız ve gürlük basamaklarına dikkat edilerek söylenmesinin sağlanması, marşı seslendirirken hissedilenlerin sorulması ve bunların paylaşımı, Türkçe dersinin ilgili kazanımı ile ilişkilendirilmesi için marşın ezberlenmesinin sağlanması

18. Kendi Ezgimi Oluşturuyorum	R. Korsakov'a ait "Flight of the Bumble Bee"adlı eserin tercihen orkestra versiyonunun dinletilmesi, eserin anlatmak istediğinin ve eserin hissettirdiklerinin sorulması ve yorumların alınması, eseri dinlerken düşünülmesi gerekenlerin belirtilmesi, sonra eserin tekrar dinletilmesi ve sözleri olmayan müziklerin de çok şey anlatabileceklerinin vurgulanması, verilen ritim kalıbını kullanarak belirtilen kurallara uygun ezgi oluşturulmasının istenmesi, ortaya çıkan ezgilerin çalgı ile çalınarak öğrencilere dinletilmesi, beğenilen ezgilerin tahtaya yazılıp seslendirilmesi ve bir ya da bir kaçının kartonlara yazılarak sınıf panosuna asılmasının sağlanması, tahtaya 4/4'lük ölçüde bir ezginin başlangıç ölçüsü olabilecek nitelikte ve do ile başlayan bir motif yazılması, yazılan bu ölçünün arkasına yazılabilecek ölçünün düşünülmesi, bunun için çalgıların kullanımının da sağlanması, oluşturulan bir ölçülük ezgilerin dinlenmesi, başlangıçtaki ölçünün devamı olabilecek niteliktekinin seçilip tahtaya yazılması bu şekilde oluşacak ölçü sayısının sekize tamamlanması, ezgi oluşturulurken birinci cümlelerin sonunun yarım karar, ezginin sonunun ise tam karar olmasına dikkat edilmesi, ortaya çıkan ezgiyi öğrencilerin çalgıları ile seslendirmelerinin sağlanması, örnek ezgiye öğrencilerle birlikte söz yazmaya çalışılması ve bu şarkının sınıfın şarkısı ilan edilerek sınıf panosuna asılması
--------------------------------	---

Tablo 2. incelendiğinde, ortaokul 6. sınıf ÖKK'nda toplam 18 konu bulunduğu görülmektedir. Bu konuların adları sırasıyla: Millî Marşımız, Müziğin Dili, On Altılık Notalar, Atatürk, Hece Bağı, Müzikte Çok Seslilik, Yurdumuzdaki Müzik Türleri, Müzik ve Dans, Ritim Kalıbı İle Eşlik, Uzatma Bağı ve Çoğaltma Noktası, İnsan Sesinin Oluşumu, Atatürk ve Müzik, 6/8'lik Şarkılarla Dans Edelim, Atatürk'ün Müzik Sevgisi, 5/8'lik Şarkılar, Sesin Değişimi, Marşlar, Kendi Ezgimi Oluşturuyorum şeklindedir. Konuların çoğunlukla genel adlar ile ifade edildiği, On Altılık Notalar, Hece Bağı ve İnsan Sesinin Oluşumu konuları dışında kalan diğer konu adlarının ilgili içeriği tam olarak çağrıştırmadığı ve içerik ile tam olarak örtüşmediği söylenebilir. Bunun yanında kitapta yer alan her bir konunun bağımsız olarak ele alındığı, konular arası bağın hiçbir konuda sağlanmadığı dikkat çekicidir. Dolayısıyla konuların birbirinin devamı nitelikte olmadığı ve birbirini hazırlayıcı-tamamlayıcı özellik taşımadığı söylenebilir. Ayrıca konuların, ilgili içerik ile yüzselsel olarak geçildiği ve böyle bir içerik ile konulara yönelik tam öğrenmenin gerçekleştirilmesinin mümkün olamayacağı düşünülmektedir. Kuramsal konuların öğretimi açısından az da olsa basitten- karmaşığa sıralı ve aşamalı bir sıra izlenmeye çalışıldığı gözlenmiştir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde ortaokul 7. sınıf ÖKK'nın konularına ilişkin bulgular tablolar oluşturularak yorumlanmıştır.

Tablo 3: Ortaokul 7. Sınıf ÖKK'nın Konuları

Konu	Konu İçeriği
1. Millî Marşımız	Millî Marş'ımızın anlamının sorulması, alınan görüş ve düşüncelerin paylaşımı, kimlerin millî marşının olabileceğinin anlatılması ve millî marşın önemini vurgulanması, istiklâl Marş'ımızın anlatmak istediğinin vurgulanması, Marşı söylerken dikkat edilmesi gereken müzikal önemli noktaların hatırlatılması, sınıfça söylenmeden önce CD veya mp3 çalardan marşın dinletilmesi ve gerekli uyarıların yapılması, Marşın anlamına uygun, doğru ve coşkulu bir şekilde söylenmesi
2. Müziği Öğreniyorum	Çalışma kitabı 1. etkinlikte bulunan oyun oynatılarak terimlerin karşılıklarının bulunması, "Da Capo", "Senyö" ve "Fine" terimlerinin açıklanması, "Tembel Türküsü" ve "Ezgi-1" adlı parçaların blok flüt ile seslendirilmesi, şimdiye kadar öğrenilen nota sürelerinin sorulup bunların tahtaya yazılması ve bu notaların vuruşları ile çoğaltma noktasının hatırlatılması, çoğaltma noktasının tekrar açıklanması, çalışma kitabı 2. etkinlikte yer alan notaların sürelerinin yazılması, "Ezgi-2" adlı parçaların çoğaltma noktalarına dikkat ederek blok flüt ile çaldırılması, karadeniz türkülerinin bilinip bilinmediğinin sorulması ve bilinen Karadeniz türkülerinden birkaç örneğin seslendirilmesi, bu türkülerini seslendirirken dikkatlerini çeken özelliklerin neler olduğunun sorulması ve dikkatlerin ritimlerin aksak olmasına çekilmesi, karadeniz yöresinin hareketli türkülerinin genellikle 7/8'lik aksak ölçü ile yazıldığının söylenmesi ve bu ölçü ile ilgili bilgiler verilmesi, çalışma kitabı 3. etkinlikte bulunan 7/8'lik ölçülerin

	kuruluşlarının yazılması, “Ha Buradan Aşağı” adlı türkünün birlikte söylenmesi ve blok flüt ile çaldırılması, “Sunalar” adlı türkünün incelenmesi ve bilinmeyen notaların kırmızı kalemle işaretlenmesi, bu notaların “ince re” ve “ince mi” olduklarının söylenmesi ve türkünün birlikte seslendirilmesi, “Hiç Kıрма Kimseyi” adlı şarkının incelenmesi ve bilinmeyen notaların kırmızı kalemle işaretlenmesi, bu notaların “kalın si” ve “kalın la” olduklarının söylenmesi ve türkünün birlikte seslendirilmesi
3. Müziği Çözümlüyorum	Öğrencilere sesin dinamiklerinin kavratılmasına yönelik saklanan cismi bulma oyunu oynatılması, sesin kuvvetli veya hafif şekilde çıkabileceğinin bunun da müzikte duyguları anlatmanın bir yolu olduğunun söylenmesi, çalışma kitabı 1. etkinlikte yer olan oyun oynatılarak ana gürlük basamaklarının uluslararası karşılıklarının yazdırılması, çalışma kitabı 2. etkinlikteki sembollerin büyüklüklerine göre değerlendirilerek gürlük terimleriyle eşleştirilmesi, “Horozumu Kaçırıldılar” adlı türkünün gürlük terimlerine uyarak seslendirilmesi, bir öğrencinin seçilip koro şefi olarak koroyu yönetmesi, yönetirken “forte” söylenecek yerde büyük hareketler “piano” söylenecek yerde küçük hareketler sergilemesi, “Her şarkının hızı aynı mıdır?” sorusunun sorularak şarkıların kendilerine ait hızlarının olduğuna dikkat çekilmesi, şarkıların hızlarını anlayabilmek için uluslararası terimlerin olduğunun söylenmesi ve çalışma kitabı 4. etkinlikteki bu terimlerin bulunup yazılmasının istenmesi, “Oyun” adlı şarkının hız ve gürlük basamaklarına dikkat edilerek seslendirilmesi
4. Ata’mı Dinliyorum	Atatürk’ün çağdaş Türk müziğine olan katkılarının ve sanata sanatçıya verdiği önemin hatırlatılması, “Ata’m” marşının sözlerinin tahtaya yazılması ve şiir olarak okunması, sözlerde anlatılmak istenenler üzerine tartışılması, duygu ve düşüncelerin yazılması, marşın kulaktan öğretimi, öğretmenin çalgısı eşliğinde marşın hız ve gürlüğüne dikkat edilerek sınıfla birlikte söylenmesi, Atatürk’ü konu alan marş ve şarkıların CD’den dinletilmesi, dinletilmeden önce sözlerinin tahtaya yazılması, bilinen marşlara eşlik edilmesinin sağlanması, “Onuncu Yıl Marşı”nın sözlerinin şiir olarak okutulması ve yansılama tekniği ile öğretimi, çalgı ile eşlik edilerek marşın söylenmesi, “Atatürk” marşının sözlerinin şiir olarak okutulması ve yansılama tekniği ile öğretimi, çalgı ile eşlik edilerek marşın söylenmesi
5. Atatürk’ün Türk Müziğine Verdiği Önem	Atatürk’ün kendi sözleriyle Türk müziğinin gelişmesi ile ilgili fikirlerinin paylaşımı ve bu fikirlerin öneminin vurgulanması, bu sözlerden bir örnek verip anlatılmak istenenin yazdırılması, Atatürk’ün 1 Kasım 1934 günü Meclis kürsüsünden yaptığı Türk müziğinin gelişmesine ilişkin konuşmasının öğrenciler tarafından okunması ve anlatmak istediklerinin anlatılması, düşünce ve görüşlerin paylaşımı, Atatürk’ün konuşmasından yola çıkarak çalışma kitabı 2. etkinlikteki boşluğa duygu ve düşüncelerin yazılması, Atatürk’ün çok sevdiği Türk müziği eserlerinden olan “Yangın Olur Biz Yangına Gideriz” türküsünün mp3 çalardan dinletilmesi, türkünün sözlerinin okunması ve kulaktan yansılama yoluyla öğretilerek söylenmesi
6. Benim Ritim Kalıbım	Biçim ve motif hakkında bilgiler verilmesi, verilen ritim kalıbının her motifini ayrı bir ritim çalgısı ile seslendirmenin sağlanması, sınıfın 4 gruba ayrılması ve her grubun 2/4’lük ölçü sayısında 2’şer ölçülük bilinen sesli ve sessiz süreler ile ritim kalıbı oluşturması, yazılan ritim kalıplarının sıralanarak tahtaya yazılması, her grubun kendi motifini seslendirmesi, seslendirirken her grubun ayrı bir ritim çalgısı veya beden perküsyonu kullanması, “Saray Yolu” türküsünün seslendirilmesi, öğretmen rehberliğinde ezgiye uygun farklı ve tekrarlanan motiflerden oluşan bir ritim eşliği oluşturulması, sınıfın bir bölümü türküyü seslendirirken diğer bölümünün oluşturulan ritim eşliğini çeşitli vurmali çalgı veya beden perküsyonunu kullanarak türküye eşlik etmesi
7. Çalgı Toplulukları	Çalgı (müzik aleti) denilince anlaşılmanın sorulması ve alınan cevaplar doğrultusunda çalgının ne olduğunun açıklanması, aile ve yakın çevrede çalgı çalmasını bilen olup olmadığını sorulması, geleneksel Türk Müziği ve Batı Müziği çalgı adlarının tahtaya yazılması, bu çalgıların hangi çalgı grubuna ait olduklarının sorulması ve buna ilişkin bir tablo oluşturulması, çalışma kitabındaki 1. ve 2. etkinlik uygulanarak bilgilerin pekiştirilmesi, müzik türlerine göre çeşitli çalgı topluluklarının olduğunun açıklanması

	ve çevrelerinde bu tür çalgılar olup olmadığının sorulması, düşüncelerin paylaşımı, müzik türlerine göre oluşan çeşitli çalgı topluluklarının tahtaya yazılarak sınıflanması ve bunun görseller dile desteklenmesi, bu toplulukların açıklanması
8. İnsan Ses Gruplarını Öğreniyorum	İnsan sesinin oluşunun hatırlatılması ve kısa tekrarı, çevredeki insan seslerinin düşünülmesi ve herkesin sesinin farklı kalınlıkta olduğunun farkına varılmasının sağlanması, bu durumun ses tellerinin uzunluk kısalık farkından kaynaklandığının söylenmesi ve bu farklılığa göre adlandırıldıklarının belirtilmesi, bu adların çalışma kitabındaki 1. etkinlik yaptırılarak yazdırılması, insan ses grupları ve korolar ile ilgili bilgiler verilmesi, "Güzel Anadolu" adlı şarkının güzel ve birlikte söyleme kurallarına uyarak seslendirilmesi
9. Müzikte Çok Seslilik	Çok sesli müziğin önemini vurgulayan yazının okunması ve CD'den çok sesli müzikle ilgili örnekler dinletilmesi, sınıfın iki gruba ayrılması ve verilen ritim kalıplarının çeşitli ritim çalgıları ve beden perküsyonu ile seslendirilmesi, "Ezgi" adlı iki sesli çalışmanın çalgı ile seslendirilmesi, sınıfın üç gruba ayrılması ve "Tabiatın Dili" adlı üç sesli kanonun ses veya çalgı ile seslendirilmesi, sınıfın dört gruba ayrılması ve "Atatürk'üm" adlı dört sesli kanonun çalgı ile seslendirilmesi, "Yangın Var" adlı dört ezgili dem ve bir solodan oluşan çok sesli şarkının seslendirilmesi
10. Müzikte Dizi Kavramı ve Makamlar	Dizi kavramının (inici, çıkıcı dizi) hatırlatılması, do majör ve la minör dizilerin dizek üzerinde gösterimi, dizilerin örnek şarkılar ile pekiştirilmesi, CD veya mp3 çalardan hüseyni, nihavent ve kürdi eserler dinletilmesi ve bu makamların hissettirilmeye çalışılması, Hüseyni, nihavent ve kürdi makam dizilerinin dizek üzerinde gösterimi, "Sarı Mendil" ve "Hey Güzeller" türküleri ile "Ezgi-1, 2, 3, 4"ün birlikte çalınip söylenmesi
11. Müziği Yaşıyorum	Klasik batı müziği ile ilgili bilgiler verilmesi, Rus besteci Dmitri Shostakovich'in "Jazz Süt Valtz No:2" adlı eserinin dinletilmesi ve eserle ilgili duygu ve düşüncelerin yazılması, Türk çağdaş müziğinin önemli bestecilerinden Ulvi Cemal Erkin'in "Köçekçe" adlı eserinin dinletilmesi ve eserle ilgili duygu ve düşüncelerin yazılması, "Kahraman" adlı klasik müzik örneğinin kulaktan öğretimi, pop müzik ile ilgili bilgiler verilmesi, Enrico Macias'ın seslendirdiği "Je Suis Content Pour Toi" ve Seyyal Taner'in seslendirdiği "Son Verdim Kalbimin İşine" adlı şarkıların dinletilmesi ve şarkılarla ilgili duygu ve düşüncelerin paylaşılması, Barış Manço'nun seslendirdiği "Gülpenbe" adlı şarkının dinletilmesi ve öğretmenin çalgısı eşliğinde seslendirilmesi, şarkı ilgili duygu ve düşüncelerin paylaşılması, Jazz müzik ile ilgili bilgiler verilmesi, Frank Sinatra'nın seslendirdiği "Fly Me To The Moon" veya jazz eserlerden birinin dinletilmesi ve şarkı ilgili duygu ve düşüncelerin paylaşılması, Kerem Görsev'in "Therapy" veya "One Way" adlı enstrümantal eserlerinden birinin dinletilmesi ve eserle ilgili duygu ve düşüncelerin paylaşılması
12. Dünyanın Müzik Renkleri	CD'den bir jazz, bir pop bir de klasik müzik örneği dinletilmesi, eserlerin adlarının tahtaya yazılması ve dinlenen eserin adının hangi türe ait olduğunun yazılması, bulunan besteci ve sanatçıların isimlerinin müzik türüne göre gruplandırılarak tahtaya yazılması, yapılan araştırmaların paylaşımı, sınıfın gruplara ayrılması ve CD'deki on şarkıdan bölümler dinletilmesi, dinlenen eserlerin türünün yazılması bilenin ödüllendirilmesi, Flamenko ve Latin müzikle ilgili yapılan araştırmaların okunması ve bu müzikler ile ilgili bilgiler verilmesi, CD'den çeşitli Flamenko ve Latin müzik örneklerinin dinletilmesi, çalışma kitabı 6. etkinlikteki boşluklara dinlenen müzik türlerinin yazılması
13. Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri	Halk müziği ile ilgili sorular sorulması, cevapların paylaşımı, düzeltmeler yapılması ve eksiklerin tamamlanması, halk müziği ve özelliklerinin açıklanması, "Yüksek Yüksek Tepelere" adlı türkünün CD veya mp3 çalardan dinletilmesi, yaşanmış hikâyesinin örnek olarak okunması ve anlatılması, hikâyenin canlandırılmasının istenmesi ve hikâyedeki karakterlerin belirlenip canlandırma etkinliğinin yapılması, çalışma kitabında yer alan ve halk müziği ve hikâyedeki bazı önemli noktaları içeren soruların bulunduğu 1. ve 2. etkinliğin yapılması, sınıfa getirilen türkü hikâyelerinin canlandırılması, "Yemeni Bağlamış" ve "Bilmem Şu Feleğin" türkülerinin notalarının okunması ve blok flüt ile çalınması

14. Kendi Ezgimi Oluşturuyorum	Ritim çalgıları veya beden perküsyonu ile öğretmenin oluşturduğu ve öğrencilerin geliştirdiği ritim kalıbını temposunu bozmadan sona kadar seslendirme oyununun oynanması, öğrenilen nota süreleri ve tartımları içeren 4/4'lük 4 ölçüden oluşan ritim kalıbı oluşturulması ve bunlardan birinin seçilip tahtaya yazılması, belirlenen ritim kalıbında kullanılan süre değerlerine bağlı kalarak başlangıç sesi do, mi, sol bitiş sesi do olan bir ezgi oluşturulması, ilk cümlesi öğretmen tarafından yazılan bir ezginin ikinci cümlesinin öğrenciler tarafından tamamlanması, bilinen nota süreleri ve tartımlar kullanılarak 4/4'lük ölçüde do, mi, sol seslerinden biriyle başlayıp do sesi ile biten birer ezgi oluşturulması, oluşturulan ezgilerden birinin seçilip blok flüt ile çalınması, ezgiye sınıfla birlikte ritim eşliği yazılması, sınıfın bir bölümü ezgiyi çalarken diğer bölümünün ezginin ritim eşliğini seslendirmesi
15. Gösteri Zamanı	"Ezgi"nin flütle çalınması, ritim çalgılarıyla eşlik edilmesi, kanon'un öğretilmesi, söylenmesi ve çalgı ile seslendirilmesi, kanon'a bir ritim eşliği oluşturulması ve tekrar seslendirilmesi, sınıfın üç gruba ayrılması ve "Oyun" şarkısının bir sonraki ders için gruplara ödev olarak verilmesi, her grubun kendi partiyonunu çalışmasının istenmesi, öğretmenin rehberliğinde "Oyun" şarkısının üç sesli olarak çalınması, istenirse ritim eşliği oluşturulması, "Gençlik Marşı"nın kulaktan öğretimi, öğretmenin çalgısı eşliğinde sınıfa söylenmesi, öğrencilerin marşa doğaçlama olarak ritim çalgılarıyla eşlik etmesi, "Dere Geliyor Dere" adlı türkünün söylenmesi ve çaldırılması, türküye doğaçlama olarak ritim çalgılarıyla eşlik etmesi

Tablo 3. incelendiğinde, ortaokul 7. sınıf ÖKK'nda toplam 15 konu bulunduğu görülmektedir. Bu konuların adları sırasıyla: Millî Marşımız, Müziği Öğreniyorum, Müziği Çözümlüyorum, Ata'mı Dinliyorum, Atatürk'ün Türk Müziğine Verdiği Önem, Benim Ritim Kalıbım, Çalgı Toplulukları, İnsan Ses Gruplarını Öğreniyorum, Müzikte Çok Seslilik, Müzikte Dizi Kavramı ve Makamlar, Müziği Yaşıyorum, Dünyanın Müzik Renkleri, Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri, Kendi Ezgimi Oluşturuyorum, Gösteri Zamanı şeklindedir. Konuların çoğunlukla genel adlar ile ifade edildiği, Atatürk'ün Türk Müziğine Verdiği Önem, Çalgı Toplulukları, İnsan Ses Gruplarını Öğreniyorum ve Müzikte Dizi Kavramı ve Makamlar, konuları dışında kalan diğer konu adlarının ilgili içeriği tam olarak çağrıştırmadığı ve içerik ile tam olarak örtüşmediği söylenebilir. Bunun yanında kitapta yer alan her bir konunun bağımsız olarak ele alındığı, konular arası bağın Ata'mı Dinliyorum ve Atatürk'ün Türk Müziğine Verdiği Önem adlı konularda, Atatürk'ün çağdaş Türk müziğine olan katkılarının ve sanata sanatçıya verdiği önem ile Türk müziğinin gelişmesi ile ilgili fikirlerinin ilişkisi açısından çok az oranda sağlandığı dikkat çekicidir. Dolayısıyla konuların birbirinin devamı nitelikte olmadığı ve birbirini hazırlayıcı-tamamlayıcı özellik taşımadığı söylenebilir. Ayrıca konuların, ilgili içerik ile yüzeysel olarak geçildiği ve böyle bir içerik ile konulara yönelik tam öğrenmenin gerçekleştirilmesinin mümkün olamayacağı düşünülmektedir. Kuramsal konuların öğretimi açısından az da olsa basitten- karmaşığa sıralı ve aşamalı bir sıra izlenmeye çalışıldığı gözlenmiştir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu bölümde ortaokul 8. sınıf ÖKK'nın konularına ilişkin bulgular tablolar oluşturularak yorumlanmıştır.

Tablo 4: Ortaokul 8. Sınıf ÖKK'nın Konuları

Konu	Konu İçeriği
1. Millî Marşımız	İstiklâl Marşı'nı anlamına uygun söylemek için nüans (gürlük) terimlerine dikkat edilmesinin söylenmesi, bunun için nefes ve nüans yerlerinin notaların üzerinde işaretli olması gerektiğinin vurgulanması, çalışma kitabı 1. etkinlikte verilen eşlikli İstiklâl Marşı'nın incelenmesi, nefes yerleri ve nüansların öğretmen yardımı ile belirtilmesi, Marşın nefes terlerine dikkat edilerek öğretmen tarafından söylenmesi, Marşın anlamına uygun söylenebilmesi için nüans ve hız farklılıklarını hissettirme çalışmalarının yapılması, Marşın dinletilmesi, çalışma kitabında 1. etkinlikte bulunan marşın takip edilerek bu farklılıkların algılanmaya çalışılması, Marşı anlamına uygun söyleme çalışmaları yapma, Marşa yapılacak çalgı eşliğinin gözden geçirilmesi ve çalışılması, koro ve çalgı grubu ile marşın anlamına uygun olarak seslendirilmesi, Marşın yazılma ve bestelenme süreci ile ilgili araştırma ödevinde toplanan bilgilerin paylaşımı, neden yazıldığının ve bestelenme sürecinde yaşananların çalışma kitabı 2. etkinlikteki boşluğa yazılması
2. 9/8'lik Aksak Ölçü	9/8'lik ölçü ile ilgili bilgiler verilmesi, verilen ritim kümelerinin tahtaya yazılması ve ölçü değerlerinin yazılmasının istenmesi, "Ezgi" adlı parçanın çalınması, "Çayır Çimen Geze Geze" türküsünün çalınması ve söylenmesi, "Çemberimde Gül Oya" türküsünün CD'den dinletilmesi, türküyü dinlerken alkış ile tempo tutulması, türkünün seslendirilmesi ve 9/8'lik ölçünün hissettirilmesi, "Oynaya Oynaya Gelin Çocuklar" adlı şarkının çalınması ve söylenmesi
3. Çalalım Söyleyelim	Ses ve nefes çalışmaları yapılması, verilen ezginin solfejini yapılması ve notalarının farklı heceler ile okutulması, çalışma kitabı 1. etkinlikteki oyunun oynanması ve 3. etkinlikteki "Değirmen Üstü Çiçek" adlı türkünün söylenmesi ve blok flüt ile çalınması, çalışma kitabı 2. etkinlikte yer alan ritim kalıbının ritim çalgılarıyla seslendirilmesi, 3. etkinlikteki "Değirmen Üstü Çiçek" adlı türkü için ritim düzenlemesi yapılması ve çalınması, sınıfın ritim, blok flüt ve söyleme grubu olarak üç gruba ayrılması ve "Değirmen Üstü Çiçek" adlı türkünün seslendirilmesi
4. Marşlarımız	Cumhuriyetin ne olduğunun ve millî duyguların neyi ifade ettiğinin sorulması, alınan cevaplar doğrultusunda edinilen bilgilerin paylaşımı, araştırma sonucu bulunan Cumhuriyet konulu marşın çalışma kitabı 1. etkinlikteki boşluğa yazılması, marşta anlatılmak istenen duygunun 2. etkinlikteki boşluğa yazılması, Cumhuriyet'in öneminin açıklanması, millî duyguları öne çıkaran marşlardan örneklerin DVD, CD veya mp3'ten dinletilmesi, çalışma kitabı 2. ve 3. etkinlikte verilen "Vatan Marşı" ve "Sakarya Marşı" nın CD veya mp3'ten dinletilmesi, nüans (sesin gürlüğü ve hafifliği) yerlerine dikkat edilmesinin belirtilmesi, marşı okurken coşkulu ve gerekli yerlerde gür bir sesle okunması gerektiğinin vurgulanması, "Vatan Marşı" ve "Sakarya Marşı" nın sözlerinin şiir olarak okunması, marşların nüans işaretlerine dikkat edilerek seslendirilmesi
5. Atatürk	Atatürk'ün müziğe ve sanatçıya verdiği önem ve bu alanda yaptığı atılımlarla ilgili bilinenlerin sorulması, cevapların ve toplana bilgilerin paylaşımı ve görseller ile desteklenmesi, Atatürk'ün açılmasında öncülük ettiği müzik eğitimi veren kurumların ve bu alanda yetiştirilmek üzere yurt dışına gönderilen müzik adamları hakkında bilgiler verilmesi ve bu bilgileri öğrencilerin not almalarının istenmesi, verilen bilgilerin çalışma kitabı 1. ve 2. etkinlik ile pekiştirilmesi, Atatürk'ün belirlediği müzik ilkeleri doğrultusunda yapılan çalışmaların, bestesi ve sanatçılara verdiği desteğin Türk müziğinin gelişmesine katkılarının vurgulanması ve örnekler verilmesi, Atatürk'ün müzik görüşlerinin paylaşımı
6. Ses Değiştirici İşaretler	Diyez, bemol ve natürel ile ilgili bilgiler verilmesi, çalışma kitabı 1. etkinliğin a bölümünde yer alan işaretlerin adlarının ve tanımlarının yazılması, b bölümünde yer alan nota adlarının dizek üzerinde gösterilmesi, sorular sorarak Sol-La, Do-Re, La-Si notalarının arasına gelen diyez ve bemol almış nota adlarının yazdırılmaya çalışılması, karışık halde dizek üzerinde gösterilen değiştirici işaret alan ve almayan notaların dizek üzerinde sıralanması, çalgı üzerinde Fa diyez ve Si bemol notalarının gösterilmesi ve "Ezgi" adlı parçaların çalınması, "Sonbahar" adlı parçanın ve "Hoş Bilezik" adlı türkünün ses değiştirici işaretlerine dikkat edilerek seslendirilmesi

7. Müzikte Diziler ve Makamlar	Dizi ve makamlar ile ilgili daha önceki bilgileri hatırlatıcı sorular sorulması, konuyla ilgili gerekli tamamlamaların yapılması, Sol Majör, Mi minör, Fa Majör ve Re minör dizilerin dizek üzerinde tahtaya yazılarak gösterimi, bu dizilerin örnek alıştırılmaları, “En Güzel Şarkılar Yurduma”, “Ömürde Çiçek Gibi” şarkıları ile pekiştirilmesi, Hicaz, Rast, ve Segâh makamsal dizilerinin dizek üzerinde tahtaya yazılarak gösterimi, “Divane Âşık Gibi”, “Rüya Gibi Her Hatıra”, İzmir’in Kavakları” örnek şarkıları dinletilerek kulaktan yansılama yoluyla söylenmesi
8. Senkop (Aksatım)	Senkop ile ilgili bilgiler verilmesi, 4/4'lük ölçü sayısından oluşan ve bir ölçü uzunluğundaki ritim kalıplarının alkış veya bir ritim çalgısı ile seslendirilmesi, toplu olarak bu ritim kalıplarının tekrar edilmesi, senkoplu kalıpların arada duyurulması, 4/4'lük ölçüde dört ayrı ritim kalıbının alkış veya ritim çalgısıyla seslendirilmesi, bu ritim kalıplarının birinde senkoba yer verilmesi, farklı olanın bulunmasının sağlanması, verilen ritim kalıbının birlikte alkış veya ritim çalgısıyla seslendirilmesi, verilen ritim kalıbının birlikte alkış ile seslendirilmesi, seslendirirken bağlı notalardan ikincisinin ayaklar yere vurularak seslendirilmesi, bunun eksiksiz yapılarına kadar tekrarı, aynı çalışmanın ayaklar yere vurulmadan ilgili notada susularak yapılması, bağ kullanılmadan da senkoplu ritim kalıbı oluşturulabileceğinin belirtilmesi ve bir örneğin tahtaya yazılıp ritim çalgıları ile seslendirilmesi, “Ezgi” adlı parçanın senkoplara dikkat edilerek çalınması, “Mutlu Bir Yılın Özlemi” adlı şarkının senkoplara dikkat edilerek çalınması ve söylenmesi
9. Ritim Kalıbım	4/4'lük ölçü sayısından oluşan iki ölçüsü dolu iki ölçüsü boş olan dört ölçü uzunluğundaki ritim kalıbının son iki ölçüsünün doldurulması, 4/4'lük ölçü sayısından oluşan ve dört ölçüden oluşan ritim kalıbının motiflerinin işaretlenmesi ve ritim çalgılarıyla seslendirilmesi, verilen a-b-a-c motif sıralamasına uygun ritim kalıbı oluşturulması, “Vatan” adlı şarkının motiflerine dikkat edilerek ritim eşliği oluşturulması
10. Sanat ve Müzik	Güzel sanatların üç gruba ayrıldığı ve görsel sanatlar, işitsel sanatlar ve sahne sanatlarının örnekler ile belirtilmesi, bu sanat dallarının çalışma kitabı 1. etkinlikteki boşluğa yazılması, bu sanat dallarından hangilerinin bilindiğinin yoklanması, bilinenler ile ilgili bilgi paylaşımı ve müziğin diğer sanat dalları ile ilişkisi ile ilgili bilgiler verilmesi, bu bilgiler doğrultusunda çalışma kitabı 2. etkinlikteki boşlukların doldurulması, “Masalların Masalı” adlı şiirin okunması, şiir okunurken CD'den enstrümantal bir müziğin hafif bir şekilde duyurulması, müziğin şiir üzerindeki etkisinin tartışılması ve müziğin şiirin anlamını güçlendirdiğinin belirtilmesi, “Müzik” adlı şarkının seslendirilmesi

11. Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri	Yaşanmış halk türküleri ile ilgili daha önceki bilgileri yoklayıcı sorular sorulması, gerekli tamamlamaların yapılması, yapılan hikâye araştırmalarının okunması ve paylaşılması, grupların hikâyedeki karakterleri seçip canlandırmaları, “Zeytinyağlı Yiyemem” türküsünün sözlerinin okunması, sözlerden çıkan ana fikrin belirlenmesi ve yazılması, türkünün hikâyesinin okunması, düşünce ve yorumların paylaşımı, türkünün CD veya mp3 çalardan dinletilmesi ve kulaktan yansılama yoluyla öğretilerek seslendirilmesi
12. Geleneksel Türk Müzikleri	Geleneksel Tür müziği hakkında bilinenlerin yoklanması, düşüncelerin paylaşımı, şarkı ve türkü kavramının farkına dikkat çekilmesi, Halk müziği ve Türk sanat müziği ile ilgili bilgiler verilmesi, not tutulması ve örnek ezgiler dinletilmesi, yapılan araştırma sonunda çalışma kitabı 2. etkinlikte bulunan seçilen eserin künyesinin yazılması, “Horon” türküsü ile “Yollarda Aradım İzlerini” şarkısının CD veya mp3 çalardan dinletilmesi, dinlenen eserin türünün ayırt edilmesinin sağlanması, konuyla ilgili duygu ve düşüncelerin yazımı, “Horon” türküsü ile “Yollarda Aradım İzlerini” şarkısının dinletildikten sonra birlikte seslendirilmesi
13. Kendi Ezgimi Oluşturuyorum	Öğretmenin beden perküsyonu ile bir ritim kalıbı çalması, ön sıradan başlayarak öğrencilerin sırası geldiğinde farklı ritim kalıplarını beden perküsyonu ile seslendirmesi, on öğrencinin tahtaya çıkıp daire oluşturması, öğretmenin gruba katılması, bir öğrencinin adını ve soyadını alkış ile seslendirmesi, öğrencinin aynı şekilde oyunu devam ettirmesi, yanlış yapanın oyundan ayrılması, şampiyon belirlenene kadar oyunun oynanması, 4/4’lük ölçüde yazılmış 4 ölçülük 2 ritim kalıbında eksik bırakılan ölçülerin doldurulması, 4/4’lük ölçüde yazılmış 8 ölçülük ezginin eksik bırakılan ölçülerinin doldurulması, öğrenilen süre değerleri kullanılarak 8 ölçülük ritim kalıbı oluşturulması ve bu ritim kalıbına bağlı kalarak verilen kurallar doğrultusunda bir ezgi yazılması ve çalınması
14. Müzikte Çok Seslilik	Çok sesli müzik hakkında önceden öğrenilen bilgilerin yoklanması, çok sesli müziğin önemini vurgulamak için 7. sınıfdaki ilgili konunun okunması, “Ay Gız” adlı türkünün tek sesli ve çok sesli düzenlemesinin dinletilmesi, farklarını bulmaya yönelik sorular sorulması, dinlenen çok sesli türkü ile ilgili duygu ve düşüncelerin yazılması, “Mutluluk Şarkısı” ve “Gel Gidelim Bizim Köye” adlı kanonların söylenmesi ve çalgılar ile çalınması, “Yeni Dünya Senfonisi” ve “Türk Marşı” adlı eserlerden alınan bölümlerin iki gruba ayrılan öğrenciler tarafından çalgılar ile çalınması
15. Ezgilerimiz	CD’den Türk topluluklarına ait bir eserin dinletilmesi, eserin türü ve hangi topluluğa ait olduğunun sorulması ve tartışılması, konu ile ilgili düşüncelerin yazılması, farklı Türk toplum ve topluluklarının hangilerinin bilindiğinin yoklanması, bunlardan örnekler verilmesi ve Türk toplumunda müzik kültürüne ilişkin bilgiler verilmesi, Azerbaycan kültürüne ait “Nazende Sevgilim” adlı şarkının seslendirilmesi, Kıbrıs halk kültürüne ait “Dillirga” ve Özbek halk kültürüne ait “Anayurt Marşı” adlı türkülerin birlikte seslendirilmesi, çalgılar ile çalınması
16. Atatürk ve Müzik	“Hayat Musikidir” sözü ile Atatürk’ün müziğe verdiği önemin vurgulanması, görsel ve işitsel materyaller ile Atatürk’ün bu konudaki sözlerinin ve düşüncelerinin paylaşımı, yapılan araştırma sonunda Atatürk’ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği önemle ilgili bilgilerin anlatılması, öğretmen tarafından gerekli tamamlamaların yapılması, duygu ve düşüncelerin paylaşımı, “Gençlik Marşı”nın dinletilmesi, kulaktan yansılama yoluyla öğretimi ve birlikte seslendirilmesi
17. Uluslararası Müzikler	Uluslararası müzik türleri ile ilgili yapılan araştırmalar sonunda bulunan görsel ve işitsel kaynakların paylaşımı, öğretmen tarafından gerekli tamamlamaların yapılması, konu ile ilgili düşüncelerin yazılması, jazz, pop, klasik v.b. müzik türlerinden örnek eserler dinletilmesi, bu müziklerde öne çıkan çalgıların yeri geldikçe belirtilmesi, dinlenen eserlerin türlerinin yazılması, “Cielito Lindo” adlı Meksika ezgisinin söylenmesi ve çalgılar ile çalınması, “Kalinka” adlı Rus halk ezgisinin CD’den dinletilmesi hangi ülkenin müzik kültürüne ait olduğunun bulunması, CD ile birlikte ezginin notalarının takibi, ezginin seslendirilmesi, “Love Me Tender” adlı şarkının çalgılar ile çalınması

Tablo 4. incelendiğinde, ortaokul 8. sınıf ÖKK'nda toplam 17 konu bulunduğu görülmektedir. Bu konuların adları sırasıyla: Millî Marşımız, 9/8'lik Aksak Ölçü, Çalalım Söyleyelim, Marşlarımız, Atatürk, Ses Değiştirici İşaretler, Müzikte Diziler ve Makamlar, Senkop (Aksatım), Ritim Kalıbım, Sanat ve Müzik, Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri, Geleneksel Türk Müzikleri, Kendi Ezgimi Oluşturuyorum, Müzikte Çok Seslilik, Ezgilerimiz, Atatürk ve Müzik, Uluslararası Müzikler şeklindedir. Konuların çoğunlukla genel adlar ile ifade edildiği, 9/8'lik Aksak Ölçü, Ses Değiştirici İşaretler, Müzikte Diziler ve Makamlar, Senkop (Aksatım), Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri ve Kendi Ezgimi Oluşturuyorum, konuları dışında kalan diğer konu adlarının ilgili içeriği tam olarak çağrıştırmadığı ve içerik ile tam olarak örtüşmediği söylenebilir. Bunun yanında kitapta yer alan her bir konunun bağımsız olarak ele alındığı, konular arası bağın Ses Değiştirici İşaretler ve Müzikte Diziler ve Makamlar adlı konularda, önceki konuda öğrenilen bilgilerin sonraki konuda gerekliliği açısından çok az oranda sağlandığı dikkat çekicidir. Dolayısıyla konuların birbirinin devamı nitelikte olmadığı ve birbirini hazırlayıcı-tamamlayıcı özellik taşımadığı söylenebilir. Ayrıca konuların, ilgili içerik ile yüzselsel olarak geçildiği ve böyle bir içerik ile konulara yönelik tam öğrenmenin gerçekleştirilmesinin mümkün olamayacağı düşünülmektedir. Kuramsal konuların öğretimi açısından az da olsa basitten- karmaşığa sıralı ve aşamalı bir sıra izlenmeye çalışıldığı gözlenmiştir.

Tablo 1., 2., 3. ve 4.'te yer alan bulgular doğrultusunda ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf müzik dersi ÖKK'nda toplam 63 konu bulunduğu, konu adlarının çok büyük bir çoğunlukla ilgili içeriği tam olarak çağrıştırmadığı ve içerik ile tam olarak örtüşmediği söylenebilir. Bunun yanında kitaplarda yer alan her bir konunun bağımsız olarak ele alındığı, konular arası bağın sınıflar düzeyinde çok az sayıdaki konuda sağlandığı dikkat çekicidir. Dolayısıyla konuların birbirinin devamı nitelikte olmadığı ve birbirini hazırlayıcı-tamamlayıcı özellik taşımadığı söylenebilir. Ayrıca söz konusu kitaplarda bulunan konuların, ilgili içerik ile yüzselsel olarak geçildiği ve böyle bir içerik ile konulara yönelik tam öğrenmenin gerçekleştirilmesinin mümkün olamayacağı düşünülmektedir. Tüm sınıflar düzeyinde benzer konuların farklı sınıflarda farklı adlar ile birebir yinlendiği ve kuramsal konuların öğretimi açısından az da olsa basitten- karmaşığa sıralı ve aşamalı bir sıra izlenmeye çalışıldığı gözlenmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulguları doğrultusunda ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara bağlı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

Sonuçlar

Araştırma bulguları doğrultusunda;

- Ortaokul 5. sınıf ÖKK'nda toplam 13 konu bulunduğu, konuların çoğunlukla genel adlar ile ifade edildiği, Ses Nasıl Oluşur?, konusu dışında kalan diğer konu adlarının ilgili içeriği tam olarak çağrıştırmadığı ve içerik ile tam olarak örtüşmediği, kitapta yer alan her bir konunun bağımsız olarak ele alındığı, konular arası bağın sadece Müzikte Yeni Sesler, Yeni Notalar Öğreniyorum ve Ezgiler Çalıyorum adlı konularda önceki konuda öğretilen notaların sonraki konuda çalımı şeklinde çok az oranda sağlandığı,
- Ortaokul 6. sınıf ÖKK'nda toplam 18 konu bulunduğu, konuların çoğunlukla genel adlar ile ifade edildiği, On Altılık Notalar, Hece Bağı ve İnsan Sesinin Oluşumu konuları dışında kalan diğer konu adlarının ilgili içeriği tam olarak çağrıştırmadığı ve içerik ile tam olarak örtüşmediği, kitapta yer alan her bir konunun bağımsız olarak ele alındığı, konular arası bağın hiçbir konuda sağlanmadığı,
- Ortaokul 7. sınıf ÖKK'nda toplam 15 konu bulunduğu, konuların çoğunlukla genel adlar ile ifade edildiği, Atatürk'ün Türk Müziğine Verdiği Önem, Çalgı Toplulukları, İnsan Ses Gruplarını Öğreniyorum ve Müzikte Dizi Kavramı ve Makamlar, konuları dışında kalan diğer konu adlarının ilgili içeriği tam olarak çağrıştırmadığı ve içerik ile tam olarak örtüşmediği, kitapta yer alan her bir konunun bağımsız olarak ele alındığı, konular arası bağın Ata'mı Dinliyorum ve Atatürk'ün Türk Müziğine Verdiği Önem adlı konularda, Atatürk'ün çağdaş Türk müziğine olan katkılarının ve sanata sanatçıya verdiği önem ile Türk müziğinin gelişmesi ile ilgili fikirlerinin ilişkisi açısından çok az oranda sağlandığı,
- Ortaokul 8. sınıf ÖKK'nda toplam 17 konu bulunduğu, konuların çoğunlukla genel adlar ile ifade edildiği, 9/8'lik Aksak Ölçü, Ses Değiştirici İşaretler, Müzikte Diziler ve Makamlar, Senkop (Aksatım), Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri ve Kendi Ezgimi Oluşturuyorum, konuları dışında kalan diğer konu adlarının ilgili içeriği tam olarak çağrıştırmadığı ve içerik ile tam olarak örtüşmediği, kitapta yer alan her bir konunun bağımsız olarak ele alındığı, konular arası bağın Ses Değiştirici İşaretler ve Müzikte Diziler ve Makamlar adlı konularda, önceki konuda öğrenilen bilgilerin sonraki konuda gerekliliği açısından çok az oranda sağlandığı,

- Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf müzik dersi ÖKK'nda toplam 63 konu bulunduğu, konu adlarının çok büyük bir çoğunlukla ilgili içeriği tam olarak çağrıştırmadığı ve içerik ile tam olarak örtüşmediği, kitaplarda yer alan her bir konunun bağımsız olarak ele alındığı, konular arası bağın sınıflar düzeyinde çok az sayıdaki konuda sağlandığı, sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ayrıca kitaplardaki konuların; birbirinin devamı nitelikte olmadığı ve birbirini hazırlayıcı-tamamlayıcı özellik taşımadığı, ilgili içerik ile yüzeysel olarak geçildiği ve böyle bir içerik ile konulara yönelik tam öğrenmenin gerçekleştirilmesinin mümkün olamayacağı, tüm sınıflar düzeyinde benzer konuların farklı sınıflarda farklı adlar ile birebir yinelandığı ve kuramsal konuların öğretimi açısından az da olsa basitten- karmaşığa sıralı ve aşamalı bir sıra izlenmeye çalışıldığı tespit edilmiştir.

Öneriler

Araştırma sonuçları doğrultusunda ortaokul müzik dersi;

- ÖKK'nda yer alan konulara, içeriği çağrıştırmaya adlar verilmesi ve konu adlarının ilgili içerik ile tam olarak örtüşmesinin sağlanması,
- ÖKK'nda yer alan her bir konu arasında ilgili bağın kurulması, bunun için konuların birbirini hazırlayıcı-tamamlayıcı bir içerik ile yeniden düzenlenmesi,
- ÖKK'nda yer alan konuların tam öğrenmeyi sağlayıcı bir içerik ile yeniden düzenlenmesi ve konuların yüzeysel bir içerik ile işlenmelerinin önlenmesi,
- ÖKK'nda yer alan öğrenme alanı, kazanım, etkinlik, diğer dersler ile ilişkilendirme, süre, araç ve gereçler, ders öncesi hazırlık ve ölçme ve değerlendirme boyutlarının da benzer şekilde değerlendirilerek mevcut yapılarının incelenmesi ve bu boyutların da ortaokul müzik eğitimi ve öğretimi sürecindeki işlevselliğinin ortaya konması,
- ÖKK'nın genel müzik eğitimindeki işlevselliğinin farklı araştırmalar ile tespit edilmesi,
- ÖKK'nın yapılan araştırma sonuçları dikkate alınarak belirli aralıklar ile yeniden gözden geçirilmesi ve düzeltmelerinin yapılarak ortaokul müzik eğitim-öğretiminin hizmetine sunulması,
- Eğitim-öğretim sürecinde ders kitaplarının kullanımı bir zorunluluktur. Ancak yardımcı ders kitaplarının böyle bir zorunluluğu bulunmamaktadır. Eğitim-öğretim faaliyetlerinin, belirlenmiş olan ders öğretim programının amacına uygun olarak yürütülebilmesi, söz konusu programda ön görülen bilgilerin öğrencilere doğru bir şekilde aktarımı, öğrencilerin, yeni bir bilgiyi edinmesi ve daha önceden edindikleri bilgileri pekiştirmesi için ülkemizde, ortaokul müzik derslerinde ders kitabı uygulamasının yeniden uygulamaya getirilmesi,
- Ortaokul müzik dersler kitaplarının ve kılavuz kitaplarının yazımı için genel müzik eğitimi ile konu alanı ders kitabı inceleme ve değerlendirme alanlarında uzman olan müzik öğretmenlerinin ve akademisyenlerin seçiminin titizlikle sağlanması önerilmektedir.

Not: Bu çalışma 25-27 Nisan 2013 tarihlerinde Antalya'da 28 Ülkenin katılımıyla düzenlenen " International Conference on New Trends in Education – ICONTE – 2013 "da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, B. ve diğerleri. (2008). Öğretim tasarımı. Ankara: Maya Akademi.

Alıcı, T. (2011). Öğrenmenin bilimsel temelleri. Ankara: Palme Yayıncılık.

Aydoğan, S. (2004). İlköğretim müzik ders kitapları. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildiriler Kitabı. (ss:543-547).

Bulut, D. (2011a). İlköğretim müzik dersi 6. sınıf öğretmen kılavuz kitabının öğrenme alanı ve kazanım boyutlarına ilişkin eleştirel bir yaklaşım. e-Journal of New World Sciences Academy, 6(2), 269-278.

Bulut, D. (2011b). İlköğretim müzik dersi 7. sınıf öğretmen kılavuz kitabının öğrenme alanı ve kazanım boyutları doğrultusunda değerlendirilmesi, 20. Eğitim Bilimleri Kurultayında sözlü olarak sunulmuştur. Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.

Ceyhan, E. ve Yiğit, B. (2003). Konu alanı ders kitabı incelemesi. Ankara: Anı Yayıncılık.

Çelik, M. ve Şendağ, B. A. (2012). İlköğretim müzik 6-7-8. MEB Devlet Kitapları. Ankara: Korza Yayıncılık.

Demirbaş, M. ve Yağbasan, R. (2002). Fen bilgisi öğretiminde öğretmen kılavuz kitaplarının önemi ve öğretimdeki yeri üzerine bir inceleme, XI. Eğitim Bilimleri Kongresinde sözlü olarak sunulmuştur. Lefkoşa, Yakın Doğu Üniversitesi.

Göçer, A. (2011). İlköğretim ikinci kademe türkçe öğretmen kılavuz kitaplarının işlevselliğinin belirlenmesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4 (16), 154-164.

Gözütok, F. D. (2004). Öğretmenliği geliştirim. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Kılıç, D. (2005). Konu alanı ders kitabı incelemesi. Editör: Demirel, Ö. ve Kiroğlu, K. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

MEB. (2007). İlköğretim müzik dersi öğretim programı. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

MEB. (2012a). 12 yıl zorunlu eğitim sorular-cevaplar. 26. 03. 2013 tarihinde http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular_2012/12yil_soru_cevaplar.pdf. adresinden alınmıştır.

MEB. (2012b). 12 yıllık zorunlu eğitime yönelik genelge. 26. 03. 2013 tarihinde <http://www.meb.gov.tr/haberler/2012/12YillikZorunluEgitimeYonelikGenelge.pdf>. adresinden alınmıştır.

MEB. (2013). Taslak ders kitaplarının incelenmesinde değerlendirmeye esas olacak kriterler. 10. 03. 2013 tarihinde http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_01/14062748_incelemerkriterleri_14012013.pdf. adresinden alınmıştır.

Schunk, D. H. (2009). Eğitimsel bir bakışla öğrenme teorileri. Çeviri Editörü: Şahin, M. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Uçan, A. (2005). Müzik eğitimi. Ankara: Evrensel Müzikevi.

Ülgen, G. (1995). Eğitim psikolojisi birey ve öğrenme. Ankara: Bilim Yayınları.

Yaşar, N. ve diğerleri. (2012). İlköğretim müzik 4-5. MEB Devlet Kitapları. Ankara: Korza Yayıncılık.